

ՔԱՐՈՋ ԱՆԻՐԱՒ ՏՆՏԵՍԻՆ ԱՌԱՎԸ

Տ. Բագրատ Վրդ. Պուրճեքան

*«Եւ թող մեզ զպարտիս մեր, որպէս և մեր
թողումը մերոց պարտապանաց...» Մատթ. 6:9*

*«Եւ ներէ մեզի մեր պարտքերը, ինչպէս մենք ալ
կը ներենք մեր պարտապաններուն...»:*

Քառասնօրեայ պահեցողութեան շրջանին, քրիստոնեայ հաւատացեալը լաւագոյն առիթը ունի հոգեւոր դաստիարակութիւն ստանալու և մնալու հոգեւոր արթնութեան մէջ, որպէսզի խոնարհ, արթուն ու գիտակից հոգիով ապրի մեր Տիրոջ Յիսուս Քրիստոսի կեանքին վերջին շաբաթը, չարչարանաց շաբաթը, խաչելութիւնը, մահը ... ու կարճ տխրութենէ ու սուգէ վերջ՝ անոր հրաշափառ ու փառաւորեալ Յարութիւնը:

Մեր քարոզի բնաբանը առնուած է Տէրունական աղօթքէն, զոր մեր Տէրը սորվեցուց մեզի: Տէրունական աղօթքը կ'ընդգրկէ գրեթէ մեր բոլոր խնդրանքները առ Աստուած՝ խտացուած կերպով: Այդ խնդրանքներէն մին է. «Եւ ներէ մեզի մեր պարտքերը, ինչպէս մենք ալ կը ներենք մեր պարտապաններուն»: Տէրունական աղօթքին մէջ այս հատուածը անմիջապէս մեր միտքը կը բերէ մեր Տիրոջ առակներէն մի քանին, որոնց օրինակով մեր Տէրը ցոյց կ'ուզէ տալ Հայր Աստուծոյ անսահման սէրն ու գթառատ հոգին հանդէպ մեղաւոր մարդուն, եւ թէ մեր Երկնաւոր Հայրը ներող է եւ ողորմած: Այդ առակներէն կը վերցնեն «Անիրաւ Տնտեսի Առակը», խորհրդածելու՝ Հայր Աստուծոյ ներողամտութեան ոգիին, անսահման սիրոյն և բարեխղճութեանը վրայ:

«Եւ Յիսուս ըսաւ իր աշակերտներուն. «Հարուստ մարդ մը կար, որ տնտես մը ունէր. անոր վրայ ամբաստանութիւն եղաւ, իբր թէ կը վատնէր իր տիրոջ ինչքերը: Տէրը կանչեց զինք եւ ըսաւ անոր, այս ի՞նչ բան կը լսեմ քու մասիդ, տո՛ւր քու տնտեսութեանդ հաշիւը, որովհետեւ չես կրնար այլեւս տնտես ըլլալ: Տնտեսը իր մտքէն ըսաւ. ի՞նչ պէտք է ընեմ, քանի որ տէրս ինձմէ կ'առնէ տնտեսութիւնս. աշխատիլ չեմ

կրնար, մտրալ կ'ամչնամ: Գիտեմ թէ ինչ պէտք է ընեմ, որպէսզի երբ տնտեսութենէս հեռացուիմ՝ զիս ընդունին իրենց տուները: Եւ իր տիրոջ պարտապաններէն իւրաքանչիւրը մէկ առ մէկ թովը կանչելով՝ առաջինին ըսաւ. դուն իմ տիրոջս որքա՞ն պարտք ունիս: Եւ ան ըսաւ. հարիւր մար ձէք. եւ տնտեսը ըսաւ անոր. ա՛ն քու պարտագիրդ եւ նստէ ու անմիջապէս գրէ «յիսուն»: Ապա ըսաւ միւսին. դո՛ւն որքան պարտք ունիս: Եւ ան ըսաւ. հարիւր թող ցորեն: Տնտեսը ըսաւ անոր. ա՛ն քու պարտագիրդ եւ նստէ՛ ու գրէ «ութսուն»: Եւ տէրը գովեց անիրաւ տնտեսը, որովհետեւ իմաստութեամբ գործեց, քանի որ այս աշխարհի որդիները իրենց սերունդին մէջ աւելի իմաստուն են, քան լոյսի որդիները»:

«Եւ ես կ'ըսեմ ձեզի՝ անիրաւ մամոնայէն ձեզի բարեկամներ չինեցէք, որպէսզի երբ այդ պակսի՝ յաւիտենական յարկերուն մէջ ընդունին ձեզ: Քիչ քանի մէջ հաւատարիմ եղողը շատի մէջ ալ հաւատարիմ է, իսկ քիչի մէջ անիրաւը, շատի մէջ ալ անիրաւ է»: Դուկաս 16:1-10:

«Անիրաւ Տնտեսի Առակ»ը դարերէ ի վեր ծայր տուած է տարբեր, այլազան մեկնաբանութիւններու ու շփոթ վիճակի մէջ դրած է քրիստոնեայ հաւատացեալը այս առակին ներշնչած իմաստին ու բովանդակութեան վրայ: Իսկապէս, դիւրին չէ մեկնաբանել անմիջապէս: Առաջին հայեացքէն, քրիստոնեայ անհատը անմիջապէս կը յանգի տարօրինակ եզրակացութեան մը, որու համաձայն՝ մեր Տէրը Քրիստոս քաջալերողը կը հանդիսանայ գողութեան եւ կամ անիրաւ գործողութեանը ի տես: Սակայն սիրելիներ, այդպէս չէ՛: Մեր Տէրը միշտ առակներով խօսած է զինքը լսողներուն, որպէսզի կեանքէ և բնութենէ առնուած պատկերաւոր ու պարզ պատմութիւններով հասկցնէ տայ Աստուծոյ միտքն ու մտածողութիւնը հանդէպ իր ստեղծուածներուն՝ մարդկութեանը, հասարակութեանը և անհատին, ուսեալին և անուսին, հարուստին ու աղքատին, հասկցողին ու չհասկցողին, անխտիր: Մեր տիրոջ պատմած առակներէն մի քանին թէն ունին ժխտական մօտեցումներ և կամ կոչումներ, ինչպէս մեր այսօրուան մէջ բերուած առակը, սակայն անոնց եզրակացութիւնը միշտ ու միշտ կը յանգի դրական եզրակացութեան: Ու պիտի տեսնենք այդ, երբ մէկ առ մէկ մեկնաբանելու ըլլանք առակին մութ ու խրթին կողմերը եւ

ասոնց պատկերաւոր իմաստը փնտռելով նոյնինքն մեր Տիրոջ այլոր խօսած առակներու եւ խօսքերուն մէջ:

Հարուստ մարդը նոյնինքն մեր Երկնաւոր Հայրն է: Հայր Աստուած ստեղծեց՝ մեզի տեսանելի տիեզերքն ու անով մէջտեղ եկած բոլոր հրաշալիքները, մեր այս աշխարհը ու ստեղծագործութեան պսակը հանդիսացող՝ մարդը: Ուրեմն պարտինք նաեւ ընդունիլ, թէ ինչ որ ստեղծուեցաւ Հայր Աստուծոյ կողմէ, կը պատկանի Իրեն: Տէր Աստուած, երբ ստեղծեց մարդ արարածը, իշխան ու տնտես նշանակեց զայն իր բոլոր ստեղծագործութեանը վրայ: Մարդուն տրուեցաւ ինքնիշխան կերպով բոլոր բարիքներն ու հասոյթը տնտեսելու իրաւունք: Տնտեսել՝ այս աշխարհի բոլոր բարիքները ի պէտս Արարչին՝ Հայր Աստուծոյ: Առհասարակ, տնտեսը պաշտօնեայ մըն է, վարձուած՝ տնտեսելու տանտիրոջ տունն ու ունեցումը, կալուածներն ու ինչքերը՝ հսկելու այդ տան բոլոր ծառաներուն վրայ և ընել լաւագոյնը ի շահ տանտիրոջ: Պատմուած առակէն կարելի է հասկնալ, որ տնտեսին մասին չարախօսութիւններ եղած են իբր թէ վատնած է անոր ինչքերը ու մսխած առանց հաշիւի, ու տանտէրը կ'որոշէ արձակել զայն, անշուշտ իր հաշիւները փակելէ յետոյ: Տնտեսը զարմանքի եկած եւ ուշացածի պէս աշխատանքի կը լծուի անմիջական ծրագիր մը կազմելու, փրկելու իր պատիւը, ապահովելու իր վաղուան կենցաղը եւ հարթելու իր հաշիւը հանդէպ տանտիրոջ: Հետաքրքրականն այն է, որ տնտեսը՝ իբրեւ սոսկ մահկանացու, կը մտածէ իբրեւ մարդ՝ գտնելու ելք մը իր այս անել կացութենէն, ու կը գործէ այնպէս ինչպէս մեր Երկնաւոր Հայրը պիտի գործէր: Երբեմն մեր մտածումն ու գործը կը համագործակցին, սակայն արդիւնքը միշտ նոյնութեամբ դուրս չի գար: Տնտեսը մօտեցաւ պարզ մարդու մտահոգութեամբ, երբ կ'ըսէր. «Աշխատիլ չեմ կրնար, մուրալ կ'ամչնամ: Գիտեմ թէ ինչ պիտի ընեմ, որպէսզի երբ տնտեսութենէս հեռացուիմ՝ զիս ընդունին իրենց տունները», ու գործեց աստուածայինը այնպէս ինչպէս Հայր Աստուած պիտի կամենար: Տնտեսը կը յաջողի ընել այդ, կանչելով մէկ առ մէկ տանտիրոջ պարտականները:

Պարտականներէն մէկը, որ պարտ էր հարիւր մար ձէթ, անոր կը ներէ յիսուն տոկոսը, միւսն ալ որ պարտք ունէր հարիւր բոռ ցորեն՝ կը ներէ անոր քսան տոկոսը: Եւ մեր Տէրը գովեց անհրաւ տնտեսը, որովհետեւ իմաս-

տութեամբ գործեց: Մարդկային տրամաբանութեամբ՝ կատարուածը անհրաւ արարք մըն էր և առանց տանտիրոջ Աստուծոյ աչքով դիտուած՝ Աստուածահաճոյ արարք ըլլալը պիտի դատենք ուրիշ առակի մը մէջբերումով, որովհետեւ «Անհրաւ Տնտեսի Առակ»ին մէջի «Հարուստ Մարդը» և «Անխիղճ Պարտատէր Ծառայ»ի առակին մէջի «Քազաւորը» նոյնինքն Աստուած է, մեր Երկնաւոր Հայրը: Համաձայն «Անխիղճ Պարտատէր Ծառայ»ի առակին, թազաւորը կը ձեռնարկէ կարգադրել իր ծառաներուն միջեւ եղած հաշիւը: Ծառաներէն մին պարտական էր իրեն տասը հազար քանքար: Եւ թազաւորը հրամայեց, որ վաճառեն զայն, անոր կինն ու որդիները և ամէն ինչ որ ան ունէր, որպէսզի պարտքը հատուցուի: Եւ ծառան գետին իյնալով՝ աղաչեց տիրոջ ըսելով. «Համբերող եղիւ ինձի հանդէպ, և ամբողջը կը վճարեմ քեզի»: Տէրը գթաց ծառային և ներեց անոր ամբողջ պարտքը: Ծառան դուրս ելլելով, տեսաւ մին իր ծառայակիցներէն, որ հարիւր դահեկան պարտք ունէր իրեն: Իր ծառայակցին կոկորդէն բռնելով՝ սպառնաց ըսելով. «Վճարէ՛ ինձի, ինչ որ պարտք ես: Իսկ ծառայակիցը անոր ոտքը իյնալով աղաչեց անոր ու ըսաւ. «Համբերող եղիւ ինձի հանդէպ, կը վճարեմ քեզի»: Բայց առանց լսելու անոր, տարաւ բանտ նետել տուաւ զայն, մինչեւ որ պարտքը վճարէր: Ծառային տէրը՝ լսելով պատահածին մասին, կանչել տուաւ այդ անխիղճ ծառան ու հարցուց. «Չար ծառայ, քու ամբողջ պարտքդ շնորհեցի քեզի, որովհետեւ աղաչեցիր ինձի, իսկ պէտք չէ՞ր որ դուն ալ գթայիր քու ընկերոջդ, ինչպէս որ ես գթացի»: Տէրը բարկանալով դահիճներուն յանձնեց զայն, մինչեւ որ վճարէր ամբողջ պարտքը: Մեր Տէրը Քրիստոս, առակի վերջին, կ'աւելցնէ ըսելով. «Նոյնը պիտի ընէ ձեզի իմ Հայրս, որ երկինքն է, եթէ ձեզմէ իւրաքանչիւրը սրտանց չներէ իր եղբօր յանցանքները»:

Անհրաւ տնտեսին ըրածը, այսինքն այդ երկու պարտապաններուն պարտքերը տոկոսաւոր ձեւով ներելը, աստուածային արարք մըն էր, և տնտեսը գործեց մարդկօրէն՝ մտահոգուելով իր վաղուան կենցաղին մասին, սակայն արդիւնքը արտացոլացումն էր սիրող ու գթառատ ու ողորմած Աստուծոյ հոգիին: Դիշդ ատոր համար էր, որ մեր Տէրը գովեց անհրաւ տնտեսի իմաստուն արարքը, որովհետեւ ան կատարեց ճիշդ այն, ինչ որ մեր Երկնաւոր Հայրը կը կամենար, ինչ որ մեր

Երկնատր Հայրը պիտի ընէր, ներող ոգի ցուցաբերելով՝ ներել մեր եղբայրներուն ու քոյրերուն յանցանքները եւ կամ պարտքերը, ինչպէս որ ինք կը ներէ մեր յանցանքները: Մեր Տէրը այլուր ըսած է. «Եթէ սեղանի վրայ քու ընծաղ մատուցանես եւ այնտեղ յիշես, թէ քու եղբայրդ քեզի դէմ ոխ ունի, թող ընծաղ սեղանին առջեւ եւ գնա՛ նախ հաշտու՛՛ եղբօրդ հետ եւ ապա եկուր ընծաղ նուիրէ»: Մտք. 5:23-24:

Օր մը Պետրոս առաքեալ մօտեցաւ մեր Տիրոջ եւ հարցուց. «Տէր, եթէ եղբայրս մեղանչէ ինծի դէմ՝ քանի՞ անգամ պէտք է որ ներեմ անոր. մինչեւ եօթն անգամ»: Յիսուս ըսաւ անոր. «Չեմ ըսեր քեզի թէ՛ մինչեւ եօթն անգամ, այլ՝ մինչեւ եօթանասուն անգամ եօթը»: Մտք. 18:21-22:

«Գթած եղէք» կ'ըսէ մեր Տէրը, ինչպէս որ ձեր Հայրը գթած է»: Դուկ. 6:36: Մի՛ դատեք, եւ պիտի չդատուիք, մի՛ պատժեք եւ պիտի չպատժուիք, ներեցէ՛ք, և ներում պիտի գտնէք»: Դուկ. 6:37:

Եթէ քրիստոնէայ հաւատացեալի սրտանց զղջումը լայնօրէն կը բանայ արքայութեան դռները անոր առջեւ, ապա վստահ եղէ՛ք, որ ներողամտութիւն ցուցաբերելը հանդէպ մեր եղբայրներուն և քոյրերուն կ'ապահովէ մեր տեղը՝ արքայութեան յաւիտենական կայքերուն մէջ:

Դրամը եթէ ճիշդ նպատակներու չօգտագործուի, կը դադրի միջոց ըլլալէ եւ կը վերածուի մեղսագործութեան խթանի ու գործիքի: Ատոր համար է որ մեր Տէրը առակի վերջին կ'աւելցնէ ըսելով. «Եւ ես կ'ըսեմ ձեզի՝ անիրաւ մամոնայեմ ձեզի բարեկամներ շինեցէք, որպէսզի երբ այդ պակսի՝ յաւիտենական յարկերուն մէջ ընդունին ձեզ: Քիչ քանի մէջ հաւատարիմ եղողը շատի մէջ ալ հաւատարիմ է, իսկ քիչի մէջ անիրաւը, շատի մէջ ալ անիրաւ է»:

Այս աշխարհը եւ աշխարհի բոլոր բարիքները մեզի տրուած են, շնորհուած են, որպէսզի մենք տնտեսենք ի շահ մեր ստեղծողին: Անոնք մեզի չեն պատկանիր, այլ անոր որ մեզ ստեղծեց և կեանք տուաւ: Ինչ որ կը ցանենք ու կը հնձենք, ինչ որ կ'ամբարենք, ի վերջոյ դառնալու է անոր՝ որ մեզի կեանք տուաւ ու տնտես նշանակեց մեզի այս աշխարհի վրայ: Այս աշխարհը տուն է, երկինքն ալ Անոր առաստաղը: Տանտէրը նոյնիքն Աստուած է ու մենք՝ այդ տան տնտեսը: Աշխարհը բաց

ճաշասեղան մըն է, որ ձրիօրէն կը բաշխուի բոլորիս համար անխտիր: Պարտապան ծառաներուն ու աղքատ Դազարոսի նման եղբայրներուն պարտինք պարտքերը ներել և կամ ներողամտութեան ոգի ցուցաբերել, օգտակար ըլլալ, սրտանց ներող ըլլալ: Բոլորս ալ մահկանացու ենք, գնալուն ենք եւ ոչ մնալուն: Կու գանք այս աշխարհ ժամանակի մը համար, եւ երբ ժամանակը գայ մեկնումի, պարտինք մեր տեղը տալ նորին: Հետեւաբար, անիրաւ տնտեսին արարքը ներողամտութեան ոգիի ցուցաբերութիւն մըն էր. աւելի ճիշդ իր տիրոջ ակնկալած արարքը ըրաւ առանց իր տիրոջ ըսելուն: Ու երբ գայ ժամանակը, ուր մենք դէմ յանդիման պիտի կենանք մեր Արարչին՝ վստահ եղէք, որ այդ պարտապան ծառաներուն նման մարդիկ պիտի վկայեն ու բարեխօսեն ձեր ներողամտութեան ոգիին մասին, զոր դուք ցուցաբերեցիք ձեր կեանքի ընթացքին, ու այս ձեռով պիտի կարողանաք տեղ ապահովել ձեզի համար մեր Տիրոջ յաւիտենական յարկերուն մէջ: Անիրաւ տնտեսին մտահոգութիւնը վաղուան մասին, անգիտակցաբար թէ գիտակցաբար մտահոգութիւն մըն էր, զոր իւրաքանչիւրս պարտի մտահոգով, որպէսզի մեզի համար տեղ ապահովենք՝ յաւիտենական յարկերուն մէջ, այնպէս ինչպէս անիրաւ տնտեսը մտահոգուեցաւ եւ գործեց այնպէս ինչպէս պէտք էր: Ներողամտութեամբ ու բարեգործութեամբ դուք քիչին ու շատին մէջ հաւատարիմ պիտի նկատուիք ու Վերջին Դատաստանի Օրը, մեր Տէրը պիտի կանչէ ձեզ ըսելով. «Եկէ՛ք, իմ Հօր օրհնեալները, ժառանգեցէ՛ք աշխարհի սկիզբէն ձեզի համար պատրաստուած արքայութիւնը»:

**Դրամը եթէ ճիշդ
նպատակներու ուղղութեամբ
չօգտագործուի, կը դադրի
միջոց ըլլալէ և կը վերածուի
մեղսագործութեան խթանի ու
գործիքի:**

